

HAŠKI TRIBUNAL ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU (ICTY) I BIVŠI JUGOSLOVENI

DAS HAAGER TRIBUNAL FÜR EX-JUGOSLAWIEN (ICTY) UND DER
EHEMALIGE JUGOSLAWEN

***Abstrakt:** Reflektiert die Tatsache, dass das Haager Tribunal für Ex-Jugoslawien (ICTY) bisher 69 Serben zu hohen bzw. höchsten Strafen sowie 14 Kroaten, 5 bosnische Muslime und 2 Kosovo-Albaner zu nach der Regel milden Strafen verurteilt hat, den realen „Ist-Zustand“ während der letzten Balkan-Kriege bei dem gewaltsamen Zerfall von zweitem Jugoslawien? Oder handelt es sich hierbei um sehr problematische, weil selektive Anwendung des Rechts, das dadurch kein Recht mehr sein kann, sondern zum interessengeleiteten Instrument des politischen Willens wird? Die geschichtliche Wahrheit kann man nämlich nicht mittels Dekrete, Deklarationen und Resolutionen feststellen, und auch nicht durch Urteile eines ad hoc Tribunals. Mit anderen Worten, die aufgeklärte Wissenschaft hat das Recht und die Pflicht auch ein Tribunal kritisch zu überprüfen und dies meint, kein Tribunal kann den Anspruch auf den Status eines wissenschaftlichen Parameters erheben, denn es ist vielmehr noch ein Untersuchungsgegenstand der Sozialwissenschaften und zwar nach eigenen Parametern.*

***Schlüsselworte:** Haager Tribunal für Ex-Jugoslawien (ICTY), Srebrenica, selektives Recht*

***Ancmpakm:** Da li činjenica da je Haški tribunal za bivšu Jugoslaviju (ICTY) do sada osudio 69 Srba na visoke do najviše kazne, kao i 14 Hrvata, 5 bosanskih muslimana i 2 kosovsko-metohijska Albanca na po pravilu blage kazne reflektira pravo stanje stvari u vreme poslednjih balkanskih ratova pri nasilnom razbijanju druge Jugoslavije na kraju 20. veka? Ili se radi o vrlo problematičnoj, jer selektivnoj primeni prava koje time prestaje da bude pravo i postaje interesno uslovljeni instrument političke volje? Istorijska istina se, naime, ne da utvrditi putem dekreta, deklaracija i rezolucija, pa ni putem presuda jednog ad hoc tribunala. Drugim rečima, prosvećena nauka ima pravo i obavezu da i jedan sud podvrgne kritičkom*

---

¹ Publicista i istraživač iz oblasti istorije, teologije, filozofije jezika, socijalne psihologije i politikologije iz Frankfurta, Njemačka

preispitivanju, i shodno tome nijedan tribunal ne može svojim presudama pretendovati na status kriterijuma tj. parametra pozitivnih nauka, već predstavlja predmet istraživanja istoriografije, politikologije, sociologije, jezičke filozofije, itd. po sopstvenim naučnim kriterijumima i parametrima.

Ključne riječi: *Haški tribunal za bivšu Jugoslaviju (ICTY), Srebrenica, selektivno pravo*

Ovaj Tribunal je bez sumnje i sasvim oficijelno jedan UN-sud, neporecivo je međutim da su njega inicirale, zahtevale (protiv čega se, inače, u principu ništa ne može reći) i većinski utemeljile „NATO-demokratije“, koje ga najvećim delom i finansiraju, što je već pomalo problematično; koje ga pre i za vreme sudskih rasprava snabdevaju podacima i materijalima svojih vojnih struktura i svojih tajnih službi (sasvim sigurno – po sopstvenom izboru, posle odmeravanja sopstvenih interesa); dalje, da se presude ICTY zasnivaju prevashodno na zapadnom pravu (deo iste kulturno-ološke tradicije), ali istovremeno je jasno, da te iste „NATO-demokratije“ imaju očigledno (izuzetno blago rečeno) vrlo ambivalentan odnos prema tom istom pravu, kada se radi o sopstvenim interesima.

Fundamentalna činjenica je, naime, da je ICTY po svom statutu obavezan da istraži i sankcioniše sve prekršaje međunarodnog prava na tlu bivše Jugoslavije a da uprkos neprevidivom stanju stvari, da je NATO-pakt u vreme napadačkog „Kosovo-rata“ protiv Srbije i Crne Gore 1999. prekršio veliki broj bitnih odrednica međunarodnog i nacionalnih prava (ne samo UN-povelju, već i sopstveni NATO-statut, Helsinški ugovor, Bečku konvenciju, ugovor „4 + 2“ pri ponovnom ujedinjenju Nemačke, itd. odnosno faktički čitavo, za ovu oblast relevantno međunarodno pravo, kao i nacionalna prava svojih zemalja-članica, kao npr. Nemački ustav) a da nikada nije bio pozvan na odgovornost od strane tog suda ili barem bio predmet njegovog istraživanja.

Činjenica je dalje, u najmanju ruku, da Haški tribunal otvara više pitanja nego što nudi odgovora. Razmotrimo ovde nekoliko tih pitanja:

Kada je bivši srpski predsednik Slobodan Milošević od strane srpskih vlasti bio izručen Haškom tribunalu, to je izazvalo razumljivu pažnju (ne samo) zapadnih medija. Tako je i ugledni nemački televizijski program „Feniks“ organizovao javnu diskusiju o tome u udarno večernje vreme, u kojoj je učestvovao npr. i tadašnji predsednik nemačkog parlamenta (Bundestag), Hans-Ulrich Klose.

Moderator je otvorio diskusiju, postavivši meni prvo pitanje: „Vi ste kroz više nastupa na nemačkoj televiziji poznati kao bezrezervni protivnik politike Zapada i NATO-intervencije u bivšoj Jugoslaviji, ali i kao kritičar

politike Slobodana Miloševića. On se sada nalazi iza rešetaka u Hagu – da li ste zadovoljni ovim razvojem situacije?“

Moj odgovor je glasio: „Ne i to iz dva razloga. Gospodin Milošević se već nalazio iza rešetaka u Beogradu i ako bi iko imao pravo da mu sudí, to je srpski narod, to su srpski sudovi. A ICTY je za moja shvatanja prevashodno politička, a tek potom formalno-pravna institucija. Obrazložiću taj stav sledećim faktima:

Juče je u istom ovom TV-studju i u emisiji sa istom temom Vaš gost bio i ministar inostranih poslova Nemačke, gospodin Jozef Fišer i od njega smo vrlo opširno čuli da je „međunarodna pravda spora, ali dostižna“, da je hapšenje „tog kasapina sa Balkana veliki uspeh međunarodne zajednice istih vrednosti“, itd.

Fišer je, međutim, sa koje god tačke gledišta to posmatrali, treći nemački ministar inostranih poslova u 20. veku, koji je saodgovoran za činjenicu da su nemački vojnici i svaki put u okviru jedne vojne alijanse (carska Nemačka 1915, Hitlerova Nemačka 1941. i današnja demokratska NATO-Nemačka 1999.) napali Srbe u njihovoj zemlji i ubijali ih. Ovog puta apsolutno protivpravno, kršeći (gore navedene, prim. autora) sve relevantne međunarodno-pravne i nemačke nacionalno-pravne odrednice, zakone, akte i ugovore. Ako je ICTY dakle pravna, a ne politička institucija – zašto gospodin Milošević sedi na tvrdoj optuženičkoj klupi u Hagu, a gospodin Fišer u crvenoj somotskoj fotelji u Vašem studiju i poučava nas o „sporuj, ali dostižnoj međunarodnoj pravdi“? Zar ni onih, po zapadnim navodima, 79 od strane NATO-bombi i raketa – znači i od nemačkih vojnih pilota – ubijene dece u Srbiji, koja su od strane NATO-spikera doduše redefinisana u samo još jednu „kolateralnu štetu“, nisu tj. ne bi bila dovoljan razlog za jednu pravnu instituciju da barem otvori istragu o tome?

Šta dakle podrazumevaju ICTY, gospodin Fišer i s njegove strane apostrofirana „međunarodna zajednica istih vrednosti“, koju po nemačkom ministru inostranih poslova očigledno čine „NATO-demokratije“ i svi oni, koji njima slede, zapravo pod pojmom „međunarodna pravda“? Mogu li *selektivno* pravo i *selektivna* pravda da uopšte budu to, što njihovi imenujući pojmovi impliciraju?“

Na ovo pitanje nije došao nijedan argumentativni odgovor, što je uvek i jedan odgovor. Postoji još jedan značajni moment, koji govori o selektivnom stavu ICTY. Pred ovim sudom je s pravom došlo do pravnog sankcionisanja „etničkih čišćenja“, to je bila obavezna stavka u optužnicama protiv svih – potom po pravilu osuđenih – Srba.

Kako, međutim, shvatiti činjenicu da ratni i posleratni predsednik Hrvatske, Franjo Tuđman, nikad nije bio ni pod istragom ovog tribunala? Poznato je da su američki vojni eksperti u leto 1995. razradili plan napada i

osvajanja Republike Srpske Krajine, što su hrvatske oružane snage – uz masivnu logističku podršku NATO-snaga – i sprovele u delo. Možda odgovor na gornje pitanje daju transkripti razgovora između SAD i Hrvatske, objavljeni naravno tek naknadno, 2004. godine:

„Hrvatski predsednik Franjo Tuđman: ‘Treba im nanijeti takve udarce, da Srbi praktički nestanu!’ Američki ambasador u Hrvatskoj Peter Galbrajt: ‘Mi vam dajemo zeleno svetlo, samo to izvedite profesionalno i brzo.’“²

Po završetku vojnih operacija, Hrvati su proterali preko 250 000 i ubili pri tom nekoliko hiljada Srba, najvećim delom civila, zaključno sa ženama i decom. Bosiljko Mišetić, potpredsednik hrvatske vlade i savetnik Predsednika Republike Franje Tuđmana, otvoreno je dao programsku osnovu ovog čina: „Hrvatska ne želi da u njoj žive ljudi, koji pripadaju drugom narodu.“³ Tuđman je pak potom izjavio: „Mi smo za svagda riješili najteži unutarnji problem hrvatske države.“⁴

Opunomoćenik Evropske unije, Carl Bildt, kao jedini prominentni političar Zapada, javno je osudio ovo „najveće etničko čišćenje od početka rata“ i nazvao Tuđmana „ratnim zločincem“.⁵ Nijedan zapadni državnik, međutim, nije nikada zahtevao konsekvence tog nesumnjivo kriminalnog akta.⁶ Vrlo slična reakcija je došla (tj. pre izostala) i od strane zapadnih medija.⁷

Pariski „Le Monde“ je ovu hrvatsku operaciju odmah u avgustu 1995. nazvao šta više: „samomotivisano etničko čišćenje!“ (znači – dobrovoljno, izvršeno od strane proteranih Srba na samima sebi, prim. autora) a nemački ambasador u Zagrebu dr Ender je izrazio svoje zadovoljstvo rečima: „Nemačka deli radost vojnog uspeha s vama i izražava vam komplimente u ovom ratu. Moram reći da čak ni analiticari, koji znaju više od mene, nisu mogli predvideti tako brzu i veličanstvenu akciju.“⁸

² Razgovor Franje Tuđmana i Peter Galbraith-a pred vojnu operaciju „Oluja“. Iz transkripta sa Briona, 31. 07.1995. U: „Novi List“, Zagreb, 11.10. 2004.

³ Izjava na press-konferenciji, avgust 1995.

⁴ Franjo Tuđman, predsednik Hrvatske. Govor u Hrvatskom saboru, Zagreb, 15. 01.1996. povodom „Operacije oluja“.

⁵ J. Borger: „EU Report accuses Croatia of atrocities against rebel Serbs“, The Guardian, 30. September 1995.

⁶ Kada se uzme u obzir istorijska prošlost (1941-1945) i uporedi sa aktuelnom situacijom (1991-1995.) teško da se može prevideti paralela u konsekventnom tretiranju Srba na ovim prostorima. Ne zaboravimo da je Tuđman bio jedan od najprominentnijih zastupnika balkanske verzije „Auschwitz-Lüge“ (negiranje genocida hrvatske države 1941-1945. nad Srbima, Jevrejima, Sinti i Romima).

⁷ A. Cockburn: „When Serbs are cleansed it’s silence“, Los Angeles Times, 28. September 1995.

⁸ Pri radio-prenosu njegove posete Kninu u avgustu 1995.

Najveći nemački nedeljnik „Der Spiegel“ je, doduše, ovog puta „nazvao dete njegovim pravim imenom“, naime: „Ono što u navodnoj hrvatskoj državi 1941-1945. fašistički poglavnik Ante Pavelić svojim sistematskim progonima Srba („jednu trećinu Srba ćemo proterati, jednu trećinu ubiti a jednu trećinu pokatoličiti i pohrvatiti“) nije uspeo, Tuđman sada vidi ostvarenim – Hrvatska, najvećim delom bez Srba (...) od 600 000 njih je sada preostalo jedva 150 000, oko 3% stanovništva...“⁹

ICTY se, dakle, nikada nije pokazao zainteresovanim za ovu stranu identične problematike protivpravnog „etničkog čišćenja“, na istom prostoru i u isto vreme, ali sa dijametralno suprotnom konstelacijom počinitelji/žrtve od naviknute, tj. od strane Zapada skoro aksiomatski postulirane.

To isto važi i za sledeća činjenična stanja:

Još jednom – neosporno je da su se u toku ratova dešavali brojni zločini, kao i da se počinitelji i žrtve nalaze na svim sukobljenim stranama, pri čemu se u smislu principa uvek individualne odgovornosti (čak i u slučajevima tzv. udruženog zločinačkog poduhvata), mora diferencirati u odnosu na kvantitet i kvalitet počinjenih nedela. I – svi ti zločini se moraju pravno i moralno sankcionisati.

Skoro sve kriminalne akte su, po prirodi stvari, počinili direktni, lokalni učesnici ratova. Navedimo ovde samo jedan tragični slučaj, koji govori i o povremenoj direktnoj odgovornosti „međunarodne zajednice zajedničkih vrednosti (= neumorno u javnost plasirana samodefinicija „NATO-demokratija“):

Na odeljenju za intenzivnu negu u banjalučkom porodilištu je usled nedostatka kiseonika potrebnog za neophodni medicinski tretman u junu 1992. umrlo 12 – srpskih i bosansko-muslimanskih – od 14 tamo smeštenih beba. U to vreme su hrvatske vojne snage pod blokadom držale „posavski koridor“, koji je povezivao Bosansku Krajinu i Srbiju. Ovim je bilo onemogućeno da se bebama neophodni kiseonik do Banje Luke dostavi kopnom („Hrvati, koji su civilizovani deo Evrope, nemaju ničeg zajedničkog sa srpskim primitivizmom, sa Balkanom.“¹⁰).

Jedini put kojim je kiseonik bilo moguće dostaviti je dakle bio vazdušni, ali zbog zabrane leta nad teritorijom BiH, avionu koji je trebalo da iz Beograda dostavi kiseonik za Banju Luku nije bio dozvoljen let. Upućeni su mnogi apeli za pomoć putem radija, televizije, Glasa Srpskog i ostalih novina, ali iako su UN, NATO, predstavnici UNICEF-a i ostalih međunarodnih humanitarnih organizacija bili dobro upoznati sa ovim problemom,

⁹ Der Spiegel, Nr. 33, Hamburg, 1995.

¹⁰ Otto von Habsburg, Le Figaro, Paris, 15. 08. 1991.

avion sa bocama kiseonika je nekoliko dana čekao dozvolu za poletanje, koju na kraju nije dobio.

Nedugo zatim zbog nedostatka kiseonika umrlo je 12 novorođenčadi na Klinici za dečije bolesti u Banjoj Luci („Rat protiv Srba nije više samo vojni sukob. To je bitka između dobra i zla, između civilizacije i varvarstva!”¹¹).

Haški Internacionalni tribunal za bivšu Jugoslaviju se, međutim, nikada nije bavio ovom tragedijom, dotično pretresno veće je pri suđenju srpskim ratnim učesnicima insistiralo isključivo na svojoj lapidarnoj tvrdnji, da je ovu činjenicu – tačnu ili netačnu, utvrđivanje istine i pravne odgovornosti u ovom slučaju za Haški sud očigledno nije igralo nikakvu ulogu – „iskoristila srpska propagandna mašinerija za huškanje Srba protiv bosanskih muslimana“.¹²

Ova (jedina) konsekvencija ICTY je, doduše, već u smislu osnovne logike prilično problematična i ne baš lako razumljiva jer, još jednom, tada su umrle srpske i bosansko-muslimanske bebe u srpskoj bolnici u Banjoj Luci, a iz razloga da su hrvatske oružane snage sprečile doturanje kiseonika kopnenim a „međunarodna zajednica zajedničkih vrednosti“ vazdušnim putem. Kako bi dakle, pri ovakvoj konstelaciji, ova smrtonosna tragedija novorođene dece, po prirodi stvari, uopšte mogla da se koristi pri „huškanju Srba protiv bosanskih muslimana“?

Pomenimo još i slučaj nasilne otmice više stotina, pretežno srpskih civila, kojima su po završetku NATO-rata i dolaženju trupa Zapada na Kosovo i Metohiju 1999, izvađeni vitalni unutrašnji organi i prodati na međunarodnom crnom tržištu.

Svojevremeni Glavni tužilac ICTY, Carla del Ponte, označila je kosovsko-albansku organizaciju OVK „već“ 2008. kao odgovornu za ovaj teški kriminal, dodala i da prisutni organi vlasti sa Zapada ništa ne čine da ga rasvetle, šta više i da su „već sakupljeni dokumenti i izveštaji na volšebni način iščezli iz ICTY“.¹³

Specijalni izvestilac Evropskog saveta, Švajcarac Dick Marty, doveo je potom „tek“ 2010. tadašnjeg predvodnika OVK i današnjeg predsednika otcepljenog Kosova i Metohije, Hašima Tačija (ratno ime „Zmija“) – kao naredbodavca, organizatora i profitera – u direktnu vezu sa ovim morbidnim

---

¹¹ Tony Blair, britanski premijer, London, pri kraju NATO-bombardovanja Srbije i Crne Gore 1999.

¹² Uporedi: ICTY Judgement Brdjanin, Radoslav, Case Number: IT-99-36-T, Date of Decision: 01.09.2004. Netherlands Institute for Human Rights, Utrecht School of Law, Utrecht. Last modified: 26.02.2013.

¹³ Uporedi: <http://www.guardian.co.uk/world/2008/apr/12/warcrimes.kosovo>

zločinima, počinjenim doslovce pred očima NATO-snaga, uprave i policije.¹⁴

Uprkos tome, istraga se ni četrnaest godina kasnije, znači ni ove 2013. i dalje faktički ne vodi, jer se „iz političke kalkulacije izbegava pozivanje kosovsko-albanskih političara na odgovornost“.¹⁵

To isto važi za masovna ubistva srpskih civila od strane kosovsko-metohijskih Albanaca, isto tako posle završetka ratnih operacija i doslovce pred očima „NATO-mirovnih trupa“, o kojima na pr. izveštava (ali tek 2014.) jedan bivši italijanski general, koji je komandovao NATO-trupama (autorska podvlačenja su data kurzivom):

„General KFOR-a: Svakog jutra smo pronalazili ubijene Srbe

RIM – Mauro Del Vekio, bivši general italijanske vojske koji je predvodio jedinicu od 7 000 vojnika koji su ušli na Kosovo u junu 1999., posle završetka NATO bombardovanja Srbije, rekao je za italijanski list ‘Panorama’ da su tokom prve tri nedelje mandata „izveštaji o telima ubijenih Srba i Roma stizala na njegov sto svakog jutra“, ali da je to bila *tabu tema*, i da mu *nije bilo dozvoljeno da o tome govori sa novinarima*:

„Ubistva su se nastavila i kasnije, ali ne tako često. Oni Srbi, koji nisu pobjegli sa Kosova, bili su pod stalnim rizikom da budu ubijeni ili silovani. Napuštene srpske kuće su bile sravnjene sa zemljom ili zapaljene. Albanci su napadali i crkve i manastire. Njihov cilj je bio da izbrišu svaki trag srpskog prisustva na Kosovu“, rekao je Del Vekio.

Danas on predstavlja Demokratsku stranku u italijanskom Senatu: „Niko nije sklanjao srpske leševe koji su nalaženi na svim mogućim mestima. Majke i supruge otetih Srba su preklinjali zvaničnike da im se najdraži pronađu, ali većina od njih nikada nisu pronađeni, čak ni oni koji su bili mrtvi“, rekao je Del Vekio.

---

¹⁴ Inhuman treatment of people and illicit trafficking in human organs in Kosovo, Dick Marty, Switzerland, Alliance of Liberals and Democrats for Europe, 12. Dezember 2010. Uporedi i: Der starke Mann Kosovos unter massivem Beschuss, Jean-Michel Berthoud, swissinfo.ch, 15. Dezember 2010.

¹⁵ Uporedi: „Vorwürfe im Europarat: Kosovo-Premier Thaçi soll an Organmafia beteiligt sein“. Spiegel online, 15. Dezember 2010, archiviert vom Original am 27. Januar 2013. Dalje: „Die furchtbaren Details aus dem Bericht zum Kosovo-Krieg – „Schweizer“ Mafiaboss in Organhandel verwickelt!“, Blick (Zeitung), 14. Dezember 2010, von Henry Habegger, archiviert vom Original am 3. Mai 2013. Zaključno i: „Council of Europe: Parliamentary Assembly, Inhuman treatment of people and illicit trafficking in human organs in Kosovo“ (englisch). Committee on Legal Affairs and Human Rights, Doc. 12462, 7. Januar 2011, von Dick Marty, S. 2, archiviert vom Original am 2. Mai 2013.

Italijanski nedeljni izveštaji kao „zastrašujuće“ nazivaju činjenicu, da je 70% od ukupnog broja otetih kosovskih Srba koji su nestali posle juna 1999., nestali *kada je rat zvanično bio završen*.

Časopis ‘**Panorama**’ je takođe došao u posed fotografija, koje su vojnici UNMIK-a našli u Dečanima 2003. godine, ali ih nije objavio jer su bile ‘užasne’. One pokazuju nasmejjane pripadnike OVK sa odsečenom glavom srpskog rezerviste. Druga fotografija pokazuje kako stavljaju u torbu najmanje dve odsečene glave.

U vreme kada su nastale fotografije, ta zona je bila pod komandom OVK-predvodnika Ramuša Haradinaja. Njega u aprilu 2013. godine, *Hag oslobađa svih optužbi*. Svedoci koji su ga optuživali, umrli su u čudnim nesrećama ili im je bilo ozbiljno prećeno.¹⁶

Pitanje Srebrenice

Ovo pitanje je vrlo senzibilno, zahteva veliku pažnju i vrlo savesnu, što svestraniju analizu, koja uzima u obzir kriterijume i parametre istraživanja fenomena genocida, istorijskih i pravnih nauka, politikologije, sociologije, jezičke filozofije, itd., ali mora da vodi računa i o pijetetu u odnosu na bosansko-muslimanske žrtve ovog masovnog zločina u Srebrenici 1995. kao i u odnosu na emocionalnu inteligenciju pre svega pogođenih ljudi, dakle njihovih porodica, rodbine i prijatelja. Važnost ovog pitanja je, međutim, enormna i jednostavno je *nemoguće* odustati od trezvene analize dotičnih događanja. Ako se za trenutak poslužimo medicinskim rečnikom, čišćenje otvorenih rana od klica i svih stranih tela je vrlo bolan proces, ali i jedini put da one jednom zarastu.

Pogledajmo ovde dotičnu redefiniciju pravnog pojma zločina genocida od strane ICTY, na osnovu koje su ratni zločini nad bosanskim muslimanima u Srebrenici proglašeni genocidom: „ICTY utvrđuje: „Ubijanje svih članova dela jedne grupe, lociranog unutar malog geografskog prostora, čak i kada rezultira manjim brojem žrtava, bio bi okvalifikovan kao genocid, ako bi se izvršilo sa namerom da uništi deo grupe, koji je lociran unutar malog geografskog prostora“ (The ICTY stated: „The killing of all members of the part of the group located within a small geographic area, although resulting in a lesser number of victims, would qualify as genocide if carried

---

¹⁶ Preuzeto iz: Pravda, Beograd, 22. februar 2014. theremustbijustice.com/srbijanskiglas.in

out with the intent to destroy the part of the group as such located in this small area.“).¹⁷

Zašto međutim i ovako redefinisano međunarodno pravo sve više nailazi na masivna osporavanja širom sveta? Samo jedan primer, koji kritičare navodi da postuliraju „neprevidivo selektivnu primenu“ čak i ove redefinicije u praksi:

Ista je, kao što je poznato, našla svoju svrhu pri svim raspravama protiv optuženih srpskih učesnika u poslednjim balkanskim ratovima na kraju 20. veka i pri njihovoj sledstvenoj osudi za izvršenje ovih nesumnjivih zločina (iako bosansko-muslimanskim žrtvama u Srebrenici pripadaju isključivo muškarci, što po Lemkinovoj definiciji i odgovarajućoj UN-Rezoluciji *isključuje* kvalifikaciju genocida, znači pokušaj uništenja *čitave* ciljne grupe, zaključno sa ženama i decom).

Kritičari tribunala u principu postavljaju, međutim, i sledeće pitanje:

Zašto je ratni komandant bosansko-muslimanskih snaga iz te iste Srebrenice, Naser Orić, od strane tog istog tribunala bio oslobođen *dotične* krivične odgovornosti? Njegove oružane snage (iz srebreničke „demilitarizovane UN-zone“), naime, dokazano su i *prethodno* uništile oko pedesetak srpskih sela u okolini Srebrenice i ubile preko 2 500 Srba (muškaraca, starih ljudi, žena i dece, što i po UN-Rezoluciji *uključuje* kvalifikaciju genocida, znači pokušaj uništenja *čitave* grupe žrtava).

Po gornjoj redefiniciji međunarodno-pravnog pojma zločina genocida od strane ICTY, dakle, rukovodstvo bosanskih muslimana, a potom i izvršioc i masovnih ubistava srpskih civila, Naser Orić i njegovi vojnici bi morali da odgovaraju pred Haškim tribunalom za oko pedesetak genocida samo u okolini Srebrenice (što se nikada nije desilo, niti u smislu optužbi niti, razume se, u smislu presuda).

Jer i to su sve bili „delovi grupe (sad srpskih) žrtava“, svi (sada Srbi) su bili „locirani na malom prostoru“, svuda je bila prisutna i sprovedena „namera da se uništi delimična (sada srpska) grupa“, a sve to „bez obzira na manji broj žrtava“.

Još nekoliko reči o masovnom ubistvu zarobljenih bosanskih muslimana i civila u Srebrenici: ICTY (Haški tribunal) potvrđuje doduše i sam da je tadašnji srpski glavnokomandujući general Ratko Mladić naredio, organizovao, kontrolisao i sproveo sigurnu i dobrovoljnu evakuaciju preko 20 000 bosansko-muslimanskih staraca, žena i dece.

Bez ikakve težnje da se u Srebrenici očigledno počinjeni ratni zločini relativizuju, mora se konstatovati da se ova činjenica dijametralno suprot-

---

¹⁷ Vidi kasnije prikaz i analizu dela: Mojzes, P. *Balkan Genocides, Holocaust and Ethnic Cleansing in the Twentieth Century* (Littlefield Publishers, Inc., Lanham, Maryland, USA, 2011).

stavlja suštini definicije zločina genocida, pri kome se teži „*potpunom uništavanju jedne ljudske populacije, bez obzira na pol i uzrast žrtava*“. Jer – kakav to genocid može da bude, kada apostrofirani „počinitelji“ prvo puštaju na slobodu najslabije članove „ciljne grupe žrtava“, koju većinski čine žene i deca, znači – oni delovi populacije, koji prevashodno osiguravaju biološko *preživljavanje* dotične ljudske grupacije?

Zvaničnu i u javnosti etabliranu verziju „srpskih zločina u Srebrenici, najvećih i najstrašnijih od kraja 2. svetskog rata, znači – genocida“ u međuvremenu argumentativno postavlja u pitanje sve veći broj međunarodno priznatih eksperata.¹⁸

Tako na pr. eminentni američki naučnik, prof. dr Edward S. Herman, University of Pensilvania, posle dugogodišnjeg istraživanja ove tematike smatra, ne samo da proglašeni kvalitet tada počinjenih ratnih zločina nad bosansko-muslimanskom populacijom („genocid“), već i navodno utvrđeni kvantitet (broj od oko 8 000 pretpostavljenih žrtava) nisu utemeljeni na istini. Rezultat svojih istraživanja on ponekad sažima i samo u jednoj jedinoj rečenici:

„Taj „masakar u Srebrenici“ je najveći trijumf propagande, koji je proistekao iz tih balkanskih ratova.“¹⁹

Jedan novinar i publicista (i istoričar književnosti) godinama je na licu mesta pratio rad Haškog tribunala za bivšu Jugoslaviju, naročito u odnosu na „Slučaj Srebrenica“, i na osnovu sudskih akata sastavio obimnu dokumentaciju, jednu značajnu hroniku njegovog rada. Ovde izvod iz jedne recenzije tog svedočanstva vremena iz prve ruke:

„Civikov se ovom knjigom odvažio da se upusti u po mogućstvu „najvreliju“ temu evropske istorije posle 2. svetskog rata. Njegovo is-

¹⁸ Navedimo samo nekoliko imena: Michael Mandel, profesor međunarodnog prava (York University, Toronto), dr Philip Hammond, ekspert za medije (South Bank University, London), Carlos Martins Branco (tada zvanični izaslanik i posmatrač Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini), Phillip Corwin (najviši predstavnik Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini do 1995, sa zvanjem „Civil Affairs Coordinator and Delegate of the Special Representative for the UN Secretary General for Bosnia and Herzegovina“), itd. Uporedi izveštaj ISSA (International Strategic Studies Association): „Srebrenica Controversy Becomes Increasingly Politicized and Ethically Divisive, Increasing Pressure on Peacekeepers“, ISSA Special Reports, Balcan Strategic Studies, 19.09.2003, <http://128.121186.47/ISSA/reports/Balkan/Sep1903.htm>. Dalje prof. dr Kjell Magnusson, University of Uppsala, Sweden, prof dr Lennart Palm, University of Uppsala, Sweden, prof. dr Edward S. Herman, University of Pensilvania, USA, itd.

¹⁹ Edward S. Herman, The approved narrative of the Srebrenica Massacre. U: International Journal for the Semiotic of Law, Volume 19, Nr. 4/Dezember 2006. Dalje od istog autora: Die Politik des Srebrenica-Massakers, ZNET, 7.7.2005, http://zmag/artikel/Die-Politik-des_Srebrenica-Massakers.

traživanje masovnih ubistava u Srebrenici, izuzetno je detaljno vođeno i čita se kao kriminalni roman. Autor prati i pokazuje korak po korak, kako je Tribunalu do sada pošlo za rukom da taj pretpostavljeno najstrašniji zločin u Evropi posle 1945. definiše kao takav i to od strane *jednog jedinog* (podvučeno od strane autora) krunskog svedoka. *Verodostojnost ICTY* je posle čitanja ove knjige *uzdrmana u samoj svojoj srži. Greške i manipulacije jednog apsolutno političkog procesa* se pojavljuju u punom svetlu pred čitaocem.²⁰

Nije, doduše, lako shvatljivo da jedan internacionalni tribunal (re)definiše ratni zločin masovnog ubistva bosanskih muslimana iz Srebrenice od strane pripadnika vojske Republike Srpske u „srpski genocid nad bosanskim muslimanima“ i to samo na osnovu iskaza jednog jedinog svedoka, bosanskog Hrvata, koji je u toku nekoliko godina prvo služio u tadašnjoj Jugoslovenskoj armiji, potom u bosansko-muslimanskoj, pa bosansko-hrvatskoj i zaključno u bosansko-srpskoj, i to u jednoj specijalnoj vojnoj jedinici, koja se tada sastojala od šest Hrvata, jednog bosanskog muslimana i jednog Slovenca, ali – to su podaci koji potiču od dotičnog Dražena Erdemovića odnosno od Haškog tribunala.

Njegova izjava glasi sažeto: Na dan 16. jula 1995. (ponekad navodi i 20. juli) njegova specijalna jedinica u sastavu Franc Kos, Marko Boškić, Zoran Goronja, Stanko Savanović, Brano Gojković, Aleksandar Cvetković, Vlastimir Golijan i on sam bila je dovedena u Branjane kod mesta Pilice u blizini Zvornika. Komandir jedinice Milorad Pelemiš nije bio prisutan. Muslimani iz Srebrenice, između 17 i 60 godina stari muškarci, dovoženi su autobusima i potom u grupama od po deset osoba odvođeni na jednu livadu, udaljenu 50 m (u drugim iskazima on navodi 100 ili 200 m), postrojavani leđima okrenuto egzekutorima i streljani. Između 10.00 i 15.00 njegova grupa je na taj način ubila između 1 000 i 1 200 ljudi. On lično je ubio između 70 i 100 civila. Erdemović je na to od ICTY osuđen na 5 (pet) godina zatvora, od kojih je odležao samo 3,5 a potom je dobio novi identitet i osiguranu egzistenciju u jednoj zapadnoj zemlji, jer od tada nastupa kao krunski svedok u svim procesima protiv srpskih generala i visokih političara, koji su optuženi i listom osuđeni za „srpski genocid u Srebrenici“. ICTY je, naime, na osnovu njegovog iskaza, taj zločin imenovao tako i tu definiciju proglasio jednostavno za „utvrđenu istinu, koja ne podleže nikakvoj razumnoj sumnji“ („established truth beyond a reasonable doubt“). Ne samo protivurečnosti u Erdemovićevom iskazu (navođenja različitih datuma i opisa konkretnih situacija, navođenje različitih komandira, tvrdnja da su

²⁰ Germinal Civikov, Der Kronzeuge, Promedia, Wien, 12. mart 2009, ISBN-10 3853712924.

obični vojnici izdavalali naređenja oficirima, itd.), već i više drugih kontroverznih momenata zaslužuju pažnju i legitimišu „a reasonable doubt“ kritičara ICTY.

Ovde samo tri činjenice:

- Autor *Germinal* Civikov je napravio vrlo prostu računicu. Ako je to sve bilo tako, kako Erdemović tvrdi, sa dovoženjem zatočenih; izlaskom samo po 10 osoba odjednom iz autobusa i prvo pražnjenjem svih džepova, oduzimanjem dokumenata, novca i eventualnih dragocenosti; odvođenjem grupa od po 10 žrtava na livadu udaljenu 50 m (čak i ako ne 100, 200 m); postrojavanjem uz maltretiranje žrtava, potom streljanjem iz kalašnikova, podešenim na pojedinačnu paljbu a jedno vreme isprobavanjem teškog mitraljeza, koji se pokazao neefikasnim i zahtevao još više utroška vremena; proverom streljanih od strane egzekutora i dovršavanjem još živih iz pištolja; sa mestimičnim pauzama, pušenjem cigareta i pijenjem šljivovice; sa ponekom svađom među izvršiocima zločina, jer Erdemović se „protivio i pokušavao da spase ljude“, onda bi za masovno ubistvo tolikog broja ljudi (120 grupa od po 10 zatočenika) moralo da traje *najmanje* 20 a ne 5 sati (između 10.00 i 15.00). Nemoгуće je, po svakom zakonu verovatnoće, da ICTY nisu stajali i ne stoje ljudi na raspolaganju, koji bi bili u stanju da uvide ovo činjenično stanje i da odgovarajuće reaguju.
- Tadašnji tužilac ICTY Jean-Rene Ruez je pri suđenju Erdemoviću pokazao ukupno dva „snimka iz vazduha“ dotičnog terena, od 17. jula 1995. i od 27. septembra 1995., koje mu je državni sekretar SAD Madeleine Albright „za tu svrhu stavila na raspolaganje“ i koji bi trebalo da potvrđuju istinitost iskaza krunskog svedoka. Budući „da su takvi snimci za laike nečitljivi“, objasnio je Ruez, da se na prvom snimku „prepoznaje više leševa na livadi i po mogućstvu kopanje jedne masovne grobnice“ a na drugom „tragovi radova, dakle ekshumiranja leševa“, ali dodao je da su „forenzičari uprkos tome na tom mestu iskopali 153 žrtve“. To su znači jedini materijalni pokazatelji masovnog ubistva srebreničkih muslimana u Branjanima, koje ICTY vrednuje kao dokaze Erdemovićevih navoda. Kako, međutim, objasniti tj. vrednovati činjenicu postojanja samo dva snimka? Jer tada je Bosna bila pod permanentnom satelitskom kontrolom, zašto su dakle izostali snimci egzekucije ili barem snimci ekshumiranja, a ne samo njihovi „tragovi“, kako je to Ruez pojasnio sudu? Stoga nije čudo da su njihova autentičnost i pouzdanost, kao i sama Madeleine Albright doživeli masovnu kritiku upravo na Za-

padu²¹ a nije naravno zgrega podsetiti se i da je ministar inostranih poslova SAD Colin Powel 05. februara 2003. pokazao tu istu vrstu „za laike nečitljivih“ snimaka Savetu bezbednosti UN, kao „dokaz da Sadam Husein poseduje oružje za masovno uništavanje i da je rat protiv Iraka neophodan“, što se potom ispostavilo kao neistina i svesna manipulacija. Osim toga, kako treba stvati reči tužioca „više leševa“? Jer već 153 leša su *masa*, ali – 1 000 ili čak 1 200? Da li je moguće da satelitski snimci nisu pokazali jednu *neverovatnu* masu mrtvih na dotičnoj livadi i to samo *jedan dan posle egzekucije*, kako je Erdemović tvrdio, i da je tužilac propustio da tako nešto na odgovarajući način istakne (ako je pak Erdemovićev navod jednom drugom prilikom tačan, da se masovno ubistvo dogodilo naime 20. jula, onda sve postaje naravno bespredmetno)? A da ne zaboravimo da su u medijima već više puta objavljeni vrlo čitljivi satelitski snimci, na kojima se sa ručnog sata jednog čoveka na morskoj plaži moglo iščitati tačno vreme.

- Ono što je dalje apsolutno neobjašnjivo, to je da ICTY znači već više od dvadeset godina poznaje imena – i adrese najvećeg broja njih – svih Erdemovićevih saučesnika pri dotičnom masovnom (što je primerena oznaka kako za 1 200, tako i za 153 žrtve zločina) ubistvu srebreničkih muslimana u Branjanima 1995., bez da je ikada pokušao da ih privede licu pravde ili barem da ih sasluša kao svedoke-očevice. Naprotiv, kada je jedan od njih, bosanski Hrvat Marko Boškić u aprilu 2004. bio u SAD (mesto Peabody kod Bostona) zbog jedne druge stvari uhapšen, jer je pod uticajem alkohola izazvao jedan sudar i potom pobjegao sa mesta udesa, izašlo je na svetlo dana i njegovo učešće u masovnom ubistvu u Branjanima 1995. On je pri saslušanju potvrdio američkom FBI streljanje bosansko-muslimanskih civila u Branjanima (bez da je potvrdio bilo koje Erdemovićeve detalje).²² Kada su novinari potom pitali tužilaštvo ICTY, hoće li tražiti izručenje tog masovnog (po ICTY – genocidnog) ubice, odgovor je glasio – ne, zapravo ne, jer mi smo preopterećeni poslom i koncentrišemo se na „krupne ribe“.²³

Kako dakle shvatiti motive i razmišljanje, govor i delanje Haškog tribunala za bivšu Jugoslaviju? Germinal Civikov je ponudio sledeću analogiju kao ispomoć: „Predstavimo sebi situaciju, da osmorica huligana/rokera u

²¹ Uporedi: „Cees Wiebes: Intelligence and the War in Bosnia 1992-1995, Münster-Hamburg-London, 2003. Str. 348f. Preuzeto iz: Germinal Civikov, ibid.

²² „War crime suspect charged in Boston“, The Boston Globe, 27. avgust 2004. Preuzeto iz: Germinal Civikov, ibid.

²³ „Peabody: Man Won't Face UN Tribunal“, The Boston Globe, 28. avgust 2004. Preuzeto iz: Germinal Civikov, ibid.

Amsterdamu divljački ubiju jednog bespomoćnog beskućnika; da se potom jedan od njih prijavi pravosuđu, prizna zločin i navede imena svih ubica; da on potom bude osuđen, a bez da je pravosuđe ikada pokušalo da privede pravdi ostale učesnike u ubistvu, čak i bez da ih makar jednom saslušaju i time iz prve ruke verifikuje – u pozitivnom ili negativnom smislu – izjavu jednog jedinog optuženog i osuđenog za dotično ubistvo“.

Da li bi takvo pravosuđe i dalje moglo da pretenduje na svoju pravnu determinantu (i svoju socijalno-moralnu ulogu u društvu)? Naročito ako bi dotični huligan/roker potom za surovo ubistvo bespomoćne žrtve bio osuđen na recimo 18,25 dana zatvora, a potom dobio novi identitet i do kraja života osiguranu egzistenciju, uz uslov da se pojavljuje kao krunski svedok pri budućim suđenjima šefovima dotične rokerske bande? Ovde se navodi 18,25 dana, jer Erdemović je pred sudom izjavio, da je lično ubio 70-100 zatočenika i – ICTY to smatra „utvrđenom istinom, koja ne podleže nikakvoj razumnoj sumnji“ a to znači da je on u minimalnom slučaju od 70 žrtava za svakih 20 ubijenih odležao godinu dana u zatvoru, za svaku ubijenu bespomoćnu žrtvu dakle (365 : 20 =) 18,25 dana.

Dokle god, međutim, Haški tribunal za bivšu Jugoslaviju ne privede i barem ne *saslušaju* ostale osumnjičene, on mora poći od toga da je svaki od njih tokom tog „udruženog zločinačkog poduhvata“ u proseku egzekutirao 150 bosanskih muslimana i u tom slučaju je kaznio svog „verodostojnog krunskog svedoka“ sa manje od deset dana zatvora po ubijenom.

Za poređenje, za krađu (sapuna, zubne paste, dezodoransa, cigareta, flaše rakije, konfekcije, itd.) iz jedne radnje predviđa na pr. nemačko zakonodavstvo

- a. (StGB § 242 Abs. 1) za prvi put ili novčanu kaznu ili pak zatvor do 5 godina;
- b. ako krađu počini jedna banda (§ 244 Abs. 1 Nr. 2), onda dolazi samo zatvor u pitanje, između šest meseci i 10 godina;
- c. ako počinitelji u očima zakona važe kao naoružani, pa makar to bio samo džepni nožić, predviđena kazna zatvora iznosi i više.

Kako dakle dolazi jedan UN-tribunal na to da osudi jednog – po sopstvenom shvatanju dotičnog suda *genocidnog* – ubice na 18,25 ili manje od 10 dana „po glavi“ za masovno ubistvo bespomoćnih žrtava i da istovremeno sve ostale počinitelje zločina ignoriše? Da li „lov na (srpske) „krupne ribe“ zaista može da opravda ignorisanje ubica 150 ljudi, jer bi oni eto trebalo da su (ne-srpske) „sitne ribe“?

Ako se za trenutak vratimo na neophodni pijetet prema žrtvama i na emocionalnu inteligenciju pogođenih, pre svega porodica, rodbine i prijatelja žrtava zločina, ali i svih humanistički nastrojenih ljudi – da li se iz ovoga mora zaključiti da je po Haškom tribunalu za bivšu Jugoslaviju jedan

живот мање вредан него што је сваком немачком суду вредан комад сапунa, зубна паста или комад одеће?

Као што је већ било напоменуто, ICTY отвара више питања него што нуди одговора.

Ове чињенице легитимишу понуду следећих теза за дискусију:

- a. Хашки трибунал за бившу Југославију масивно ревидира међународно-правну дефиницију злочина геноцида и тиме изузетно компликује, отежава и у крајњој линији води научно истраживање и вредновање феномена геноцида ad absurdum.
- b. Хашки трибунал за бившу Југославију базира своју масивну ревизију међународно-правне дефиниције злочина геноцида на врло проблематичној конструкцији, на основу исказа једног јединог, контраверзног и противуречног „крунског сведока“ („убиство 1 000 до 1 200 људи у року од 5 сати“).
- c. Хашки трибунал за бившу Југославију већ две деценије свесно игнорише све друге сведоке-очевике и истовремено непосредне починиоце масовног злочина, од којих је сваки – по dotичној тврдњи ICTY – у просеку убио 150 босанско-муслиманских цивила а који би били у стању да потврде или пониште исказ тог једног јединог, контраверзног и противуречног „крунског сведока“. Да ли је уопште прихватљиво, да ICTY у том контексту као „objaшњење“ свог поступања (= активност кроз пасивност) говори о „sitним ribama“ и „krupним ribama“? Shодно томе nameће се закључак, да
- d. Хашки трибунал за бившу Југославију нема интереса и намере да у правном смислу заиста разјасни и санкционише ратне злочине у време последњих ратова при насилном распаду друге Југославије на крају 20. века и тиме
- e. Хашки трибунал за бившу Југославију покушава превашодно да пода правни оквир *političkom* и интересно мотивисаном вредновању dotичних догађања, јер
- f. Хашки трибунал за бившу Југославију користи singularни исказ Дражена Erdemovića као основу своје redefinicije злочина геноцида и ставља га у само једну функцију, naиме, у службу осуђивања visokih српских политичара и генерала за „srпски геноцид над босанским муслиманима у Srebrenici“.
- g. То није примерено пре свега жртвaма злочина у Srebrenici 1995., које се из политичких разлога instrumentalizuju, служи међутим nepredvidиво konsolidovanju „crно-bele“ представе стварности приликом balkanskih ратова при насилном распаду друге Југославије на крају

20. veka, u smislu šeme „bad guys/good guys“. To u velikoj meri potkopava poverenje u pravosuđe Zapada, a time i u osnovne vrednosti demokratije zapadnog tipa. To dalje nije primereno ni neophodnom i *adekvatnom* sankcionisanju počinjenih zločina, ali ni preko potrebnom pomirenju bivših ratnih protivnika. Zaključno, kako vrednovati sudbinu osuđenih zbog „8 000 žrtava genocida u Srebrenici“, ako se isti nije dogodio i ako ni broj žrtava tog masovnog ratnog zločina po mogućstvu ne odgovara stvarnosti?

Razmotrimo dakle i pitanje broja žrtava ratnog zločina u Srebrenici 1995., koje je isto tako tema kontraverznih rasprava. Taj broj je postuliran isključivo sa bosansko-muslimanske strane i počelo se sa oko 5 000, prešlo na 16 000 i na kraju zaustavilo na oko 8 000 žrtava. To je zatim postala „konstanta stvarnosti“ zapadnih političara, medija i – ICTY, kao još jedna „established truth beyond a reasonable doubt“.

Istorijska istina se, međutim, ne da utvrditi putem dekreta, deklaracija i rezolucija, pa ni putem presuda jednog ad hoc tribunala, naročito kada njegov dokazni postupak izgleda kao u ovom konkretnom slučaju. Drugim rečima, prosvetljena nauka ima *pravo i obavezu* da i jedan sud podvrgne kritičkom preispitivanju, i shodno tome nijedan tribunal ne može svojim presudama pretendovati na status *kriterijuma* tj. *parametra* pozitivnih nauka, već predstavlja *predmet istraživanja* historiografije, politikologije, sociologije, jezičke filozofije, itd. po sopstvenim naučnim kriterijumima i parametrima.

Navedimo ovde nekoliko podataka do kojih je u poslednje vreme (2013.) došao dugogodišnji švajcarski istraživač „Slučaja Srebrenica“ Aleksandar Dorin, upravo u odnosu na od bosansko-muslimanske strane, kao i od Zapada apostrofirani broj ubijenih bosanskih muslimana:

„Dorin tvrdi da je došao do podatka da se već 18 godina prećutkuje, kako se to zapravo u zvaničnoj verziji događaja u ovoj enklavi pojavljuje „fantomski višak“ između 4 000 i 8 000 „fantomskih stanovnika“, što u mnogome postavlja u pitanje i zaključak Haškog tribunala, da je tamo ubijeno oko 8 000 muslimana. On kaže:

„Pre oko pola godine sam pronašao članak norveškog novinara Rolfa Jensena iz decembra 1995. godine, koji je u dnevniku „Verden gang“ objavio da je na osnovu svedočenja muslimana iz Srebrenice ovu enklavu u nekoliko dana pre ulaska Vojske RS napustilo između 3 000 i 3 500 ljudi. Zatim sam pribavio tajni dokument bosansko-muslimanske armije da je tokom tih nekoliko ključnih dana još najmanje 800 ljudi pobešlo preko Drine ka Srbiji... Kada su se sve kockice sklopile, došao sam do nepobitnog zaključka

da je u slučaju Srebrenice došlo do stravične manipulacije brojkama, čije raskrinkavanje direktno ruši ne samo tezu o genocidu ili udruženom zločinačkom poduhvatu, već i tvrdnju da je tamo streljano oko 8 000 ljudi.“

Dorin tvrdi da je istražujući i zvanične, ali tajne podatke Armije BiH i izvore iz Srbije, došao do nepobitnog dokaza da je u slučaju Srebrenice u pitanju značajna „matematička obmana, o kojoj svi ćute“.

On dalje navodi:

„Muslimani su od početka raspolagali tačnim i onim „nafilovanim“ podacima o broju ljudi u Srebrenici. Prema proceni ratnog Predsedništva BiH, održanoj samo mesec dana od pada Srebrenice, u ovom mestu se zvanično nalazilo najviše 36 200 ljudi, a UNPROFOR-u je predočavana brojka od 42 000 žitelja. Takođe, prema podacima predsednika opštine Fahrudina Salihovića, u Srebrenici je 1994. godine bilo 37 255 muslimana, a međunarodnim organizacija je ta cifra „napumpana“ na 45 000. Sada na red dolazi prosta matematika. Ukoliko uzmemo najveću brojku od svih ponuđenih – 45 000 ljudi u Srebrenici, pa najpre oduzimamo 35 632 ljudi koliko ih je, prema podacima UN, stiglo u Tuzlu. Zatim oduzmemo najmanje 3 800 koliko ih je prešlo u Srbiju, te oko 2 000 koliko ih je poginulo tokom proboja u borbama sa pripadnicima Vojske RS i na kraju cifru od 8 000 navodno streljanih, pojavljuje se „višak“ od najmanje 4 432 ljudi. Ali, ukoliko bi se računica izvela na muslimanskim ili realnim procenama, koje govore da je u ovoj enklavi bilo između 37 000 i 40 000 ljudi, ta brojka „izmišljenih ljudi“ postaje duplo ili troduplo veća.“

Aleksandar Dorin kaže, da je već samo otkriće da je u Srbiju prešlo između 3 000 i 3 500 bosanskih muslimana, koji su potom bili smešteni i zbrinuti u nekoliko kampova, dovoljno da automatski padne teza o genocidu (planiranom i ciljanom narodoubistvu, prim. autora) i udruženom zločinačkom poduhvatu:

„Pre nekoliko meseci sam dobio i dva video snimka, od kojih je jedan iz 1996. godine i prikazuje muslimane u kampovima Mitrovo Polje i Šljivovica, na kojima se jasno vidi i Amor Mašović, dugogodišnji predsednik Komisije za traženje nestalih Federacije BiH.“²⁴

---

²⁴ Aleksandar Dorin: U Srebrenici bar 4 000 „fantomskih muslimana“. Intervju u: „Vesti“, Bad Vilbel, 21.12.2013.

Kontraverza dakle ne jenjava, frontovi u ovom trenutku deluju nepomirljivo. Činjenica je na pr. da je

a. „u poslednjih nekoliko godina iz 275 masovnih grobnica u dolini reke Drine ekshumirano ukupno 8 372 žrtava rata i do sada 6 557 njih identifikovano“, što jedna strana (bosansko-muslimanska, kao i zapadni političari, mediji i ICTY) pripisuje isključivo „srpskom genocidu nad muslimanima u Srebrenici“²⁵ dok

b. druga strana (srpska, kao i više stručnjaka iz čitavog sveta) smatra da tim žrtvama pripadaju i bosansko-muslimanski vojnici, poginuli u svim ratnim godinama, kao i pri pokušaju oružanog proboja iz Srebrenice ka Tuzli 1995. (samo pri tome oko 2 000) i pitaju sve vreme,

c. kako je na pr. moguće da se „oko 3 000 imena navodno ubijenih bosanskih muslimana u Srebrenici pojavljuju potom u biračkim listama u Federaciji Bosna i Hercegovina, da ti ljudi očigledno žive“²⁶ itd.

Postavlja se imperativno pitanje – kako to da nije moguće angažovati nezavisne forenzičare, koji bi van svih interesa umešanih barem pokušali da utvrde istinu?

Pogledajmo i kako švedski naučnici (svakako, oni su to objavili daleko vremena posle rata na Balkanu na kraju 20. veka i pobeđe NATO-pakta – tek 2014.) gledaju na tadašnja ratna događanja i na „srpski genocid nad bosanskim muslimanima u Srebrenici“ (autorska podvlačenja su data kurzivom)²⁷:

„Švedski profesori: U Bosni i Hercegovini nije bilo genocida!

Ugledni švedski profesori u tekstovima koji su objavljeni u švedskom dnevnom listu Goteborgsposten *negirali su da se u BiH desio genocid*.

U prvom članku, koji prenosi Klix.ba, profesor sa Univerziteta u Upsali Kjell Magnuson navodi da se u BiH, kao ni danas u Siriji, nije desio genocid (...)

„Postoje različiti stavovi o tome ko je kriv za ratove u Jugoslaviji. Lično smatram da uzrok treba tražiti u političkom sistemu u Jugoslaviji koji je bio izgrađen u skladu sa etničkim linijama, iako je to bila jednopartijska država. Istina je da su sukobi u bivšoj Jugoslaviji bili najozbiljniji u Evropi nakon 2. svetskog rata, ali se ne mogu porediti sa nacističkim genocidom. Od gotovo 100 000 poginulih u

²⁵ Selma Filipović, Im Fall Srebrenica sind noch Fragen offen, WD, 11.07.2010.

²⁶ Anna Gutenberg, Alexander Dorins Analyse des Falls von Srebrenica 1995, Junge Welt, Berlin, 18 januar 2010.

²⁷ Preuzeto iz: Press RS Online, Klix.ba, Banja Luka, 30.01.2014.

ratu u BiH je gotovo 60% vojnika, dok je poginulo 40 000 civila, među kojima je najviše, oko 33 000, Bošnjaka. Ipak, *to ne znači da su bili izloženi genocidu*", napisao je Magnuson.

Oprezno sa rečima

On tvrdi da se termin genocid u slučaju BiH može koristiti samo ako se površno gleda na prošlost i sadašnjost. Tako piše da *ni u Srebrenici nije počinjen genocid* iako je tu „počinjen najveći pojedinačni masakr tokom rata u Bosni“.

„Sistematskog progona Bošnjaka, poput onog koji je zadesio Jevreje, nije bilo. Dakle, *u Bosni nije bilo genocida*, kao ni danas u Siriji. Strašni zločini jesu počinjeni, ali treba biti oprezan sa rečima. Današnja *upotreba termina genocid devalvira zločine koji su počinjeni protiv Jevreja u Evropi*“²⁸, zaključio je Magnuson.

U drugom članku, koji je Goteborgsposten takođe objavio juče, profesor istorije sa Univerziteta u Goteborgu Lenart Palm, navodi da se nikada ne piše o hiljadama ubijenih Srba u ratu u BiH.

On se osvrće na dva članka objavljena pre tri sedmice o Tomašici, te navodi da se pretpostavlja da su žrtve Bošnjaci, a počinioци masakra Srbi, dok se „u prolazu spominju Romi i Hrvati kao žrtve“:

„Nema razloga da se sumnja da su tu sahranjeni Bošnjaci, ali to je samo jedan u nizu članaka u našim glavnim medijima o žrtvama jugoslovenskih ratova, dok se praktično nikada ne piše o srpskim žrtvama. Istraživačko-dokumentacioni centar iz danas potpuno bošnjačkog Sarajeva, a koji je finansiran iz međunarodnih fondova, navodi kako je tokom rata u BiH poginulo ili nestalo 97 207 ljudi, što je 2,22% stanovništva tadašnje BiH. Procenjuje se da je poginulo 39 684 civila i 57 523 vojnika. Nestalim se smatra 16 662 ljudi. Od svih žrtava 64 036 bili su Bošnjaci, 24 905 Srbi, 7 788 Hrvati i 478 drugih nacionalnosti. Treba napomenuti da je 98,5% vojnika poginulo u borbama“, piše on.

---

²⁸ Identično autorovom mišljenju o inflacioniranju jezičkog pojma genocid u kasnijem poglavlju „Promena naučno-istorijske paradigme u SAD na početku 21. veka?“. Paul Mojzes, naime, inflacionira i time devalvira taj pojam, i obezvređuje/banalizuje i taj zločin. Jer ako su svi, svuda i oduvek vršili zločin genocida (robovlasnici i robovi, napadači i branioци, itd.), onda se njegov profilaktički apel u ovoj istoj knjizi („If genocide is to be found everywhere, it loses its horrendous character and inhibits us from wanting to prevent it.“) ispostavlja kao samo još jedna sofisticirana makulatura Relativisti, naime, prvo pokušavaju da sve relativizuju, a potom da ta sva svoja „otkrića/saznanja“ apsolutizuju u smislu jedino važećih „aksioma“.

Dodaje da je među žrtvama bilo 66% Bošnjaka, od čega su polovina bili vojnici, što znači da je među svim žrtvama bilo 33% bošnjačkih civila.

„U nekim masovnim grobnicama bili su isključivo bošnjački vojnici, posebno je to slučaj u okolini Srebrenice. Ovde valja imati i na umu da su Bošnjaci bili u sukobu i sa Srbima i sa Hrvatima, ali i sa Bošnjacima koji su stali uz Fikreta Abdića. U ranije objavljenim člancima se *spominje da su pojedini ljudi preživeli 'logore smrti' što prosečnog čitaoca asocira na Aušvic.*²⁹

Takođe, pišu da su te navodne logore otkrili britanski novinari te spominju 'slike izglednelih muškaraca iza ograde'. Zapravo se radilo o tome da je Omarska bila zatvor za ratne zarobljenike, a u Trnopolju su bili zatvorenici i Bošnjaci koji su se tu sklonili od ratnih dešavanja. *Kada je reč o famoznoj fotografiji momka koji je živi kostur, radi se o tome da je britanski fotograf stao iza žice kokošinjca te snimio čoveka koji je slobodno hodao po Trnopolju kao ratni zarobljenik. Samo nekoliko mršavih pojedinaca je bilo u srpskom logoru, ostali zatvorenici izgledali su prilično normalno*", piše ovaj profesor u Goteborgspostu.

Bošnjaci kao jedine žrtve

Prema njegovim rečima, sve to ne znači da nije bilo zlostavljanja u srpskim logorima, ali i navodi kako Bošnjaci nikada nisu pustili strane medije u svoje centre za pritvor. Palm navodi da su novinari prethodne članke napisali verovatno u dobroj veri, ali da su podlegli propagandnom ratu koji traje već decenijama.

„Radi se o tome da se izostavljaju značajni delovi stvarnosti i istorije, čime se ona tumači kroz pristup crno i belo. Sve to služi tome da Bošnjaci dobiju simpatije kao jedina žrtva u tome ratu, da Evropska unija (uključujući i Švedsku) i SAD imaju opravdanje što su priznali secesiju legitimne članice UN-a, te da NATO ima argument da je s pravom preuzeo pravo da interveniše i zaustavi genocid", piše Palm.

---

²⁹ Još jedno inflacioniranje/banalizovanje/obezvređivanje jednog od simbola genocida (Aušvic) u medijima Zapada u vreme ratova pri nasilnom raspadu druge Jugoslavije na kraju 20. veka, na koje je ukazao Simon Vizental i bio potom, po autorom mišljenju, iz dnevno-političkih razloga oštro napadnut od strane francuskog filozofa Alain Finkelkrauta (v. poglavlje: „Implikacije jedne nove tendencije u američkoj (SAD) istorijskoj nauci na početku 21. veka (Relativizovanje zločina genocida kroz ciljano inflacioniranje njegove imenujuće, jezičke determinante i zamenu osnovnih teza)“.

On dodaje da se u zapadnim medijima u kontekstu žrtve pojavljuju jedino Bošnjaci koji su bili na strani Alije Izetbegovića, ali ne i oni koji su bili uz Fikreta Abdića. Hrvatske žrtve se, piše on dalje, spominju samo kada su zločine nad njima činili Srbi, ali ne i Bošnjaci, dok se srpske žrtve ne spominju nikako. Na kraju, Palm postavlja pitanje, dokle će se na taj način predstavljati stvari kada je reč o okrutnom i nepotrebnom ratu u Bosni i Hercegovini.³⁰

Na jednoj strani, dakle, imamo prevashodno zapadne političare i medije (i – Haški tribunal) a sa druge stoji rastući broj internacionalno priznatih naučnih eksperata (međunarodno pravo, politikologija, istorija, nauka o medijima i komunikaciji, itd.) i delom neposrednih očevidaca tadašnjih zbivanja, koji argumentativno zastupaju jednu dijametralno suprotnu poziciju, naime, genocid se nije dogodio.

Budući da ovi eksperti, u međuvremenu, dolaze iz Nemačke, SAD, Kanade, Velike Britanije, Francuske, Švedske, Švajcarske, itd. teško je i u njima prepoznati nekakvu monolitnu, zaista subjektivno zainteresovanu tj. jednu „interesnu stranu“ u ovom konfliktu (u konkretnom slučaju, znači – srpsku stranu).

Budući da i zapadni političari (i Haški tribunal), naravno, imaju stručnjake u svojoj službi (i, očigledno, dominantne medije na svom raspolaganju), to znači da je ovo pitanje i dalje vrlo sporno, i – u najmanju ruku – otvoreno.

I to sve, sigurno, pripada gore pomenutom i kompleksnom istorijskom kontekstu, koji se mora uzeti u obzir pri jednom završnom naučno-istorijskom vrednovanju uloge i značaja Haškog tribunala za bivšu Jugoslaviju.

Kao što je već jednom bilo navedeno, presude ICTY imaju svakako pravnu težinu, naučno-istorijski međutim i ovaj sud bi u ovom trenutku smela da važi ocena istoričara i istraživača fenomena genocida, švajcarskog profesora na univerzitetu u Bernu, Christian Gerlach-a o svim aktuelnim ad hoc tribunalima u našem vremenu i njihovoj podložnosti političkim uticajima i pritiscima:

„Što se tiče internacionalnih tribunala, čini mi se da oni relativno selektivno progone osumnjičene. Promeniću ovo mišljenje, tek kada i jedan George W. Bush bude stajao pred jednim takvim sudom.“³¹

³⁰ Ibid, Press RS Online, Klix.ba, Banja Luka, 30.01.2014.

³¹ Uparedi: Christian Gerlach: „Extrem gewalttätige Gesellschaften. Massengewalt im 20. Jahrhundert“. DVA, München, 2011. Intervju sa gornjom izjavom u: TAZ, Berlin, 18.07.2011.